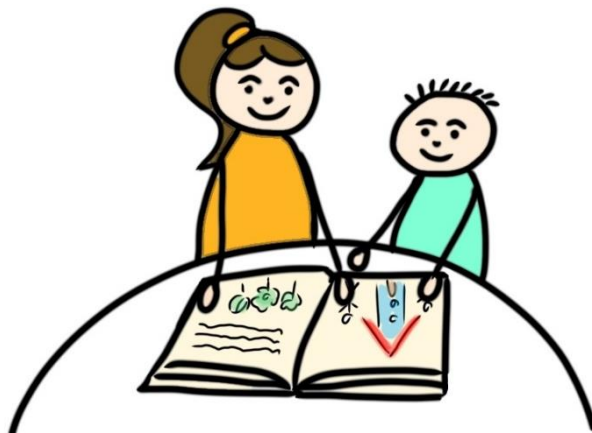

Лист батькам

Двомовність і багатомовність

„Як моя дитина може вивчити дві чи більше мов?“

Інформація та поради
щодо розвитку мовлення

© Martina Furlan

A6 – Освіта та суспільство
Відділ освіти та догляду за дітьми
Розвиток якості освіти
Сприяння ранньому розвитку мовлення

Шановні батьки, шановні опікуни,

мова, якою ми розмовляємо, є дорогоцінним скарбом у нашому суспільстві. У процесі розвитку Ваша дитина буде контактувати з багатьма різними мовами та культурами. При цьому важливо позитивно використовувати різноманітність, щоб створити оптимальну основу для подальшого розвитку. Мова, якою розмовляють у Вашій родині, має як перша мова (мова серця) особливий статус. Саме за допомогою цієї мови наші почуття та індивідуальні потреби передаються достовірно.

Ми хотіли б надати Вам інформацію та поради щодо сприяння мовленнєвому розвитку.

Що потрібно моїй дитині для гарного розвитку мови?

Якщо Ваша дитина росте з двома різними мовами, наприклад, рідна мова вдома та німецька - в закладі початкової освіти та догляду за дітьми (ясла, дитячий садок, дитячий центр, ...), це відкриває чудові можливості для майбутнього Вашої дитини. Різні дослідження показали, що дітям легко впоратися з оволодінням кількома мовами.

Розглядайте заклади освіти та догляду за дітьми як позитивний ресурс:

Чим раніше діти вступають в контакт з мовами, в ігровій та невимушеній формі, тим легше вони їх вчать. У навчальних закладах педагогічний колектив цілеспрямовано розвиває німецьку мову за допомогою ігор, бесід, пісень і віршів, книжок з картинками та оповідань. Дитина отримує можливість без тиску та примусу вивчити мову та встановити соціальні контакти. Регулярне відвідування дитячого закладу освіти сприятливо впливає на мовний розвиток Вашої дитини.

Соціальні контакти (контакти з іншими дітьми, зустрічі для ігор, командні ігри тощо) також стимулюють вербальну взаємодію.

Розглядайте першу (рідну) мову як позитивний ресурс:

Одна особа в сім'ї повинна розмовляти з дитиною лише однією мовою. Тому це правило ще називають «правилом 1 і 1» (1 особа, 1 мова). Таким чином, діти можуть розрізняти мови, якими розмовляють у сім'ї та в соціальному середовищі, і краще вивчати їх. Варто зазначити, що не повинно бути переключення між мовами!

Звичайно, це правило можна час від часу порушувати, щоб подолати проблеми у спілкуванні, але чим більше Ви його дотримуєтеся, тим легше дітям розрізняти різні мови.

Практичні ідеї та пропозиції щодо того, як реалізувати це вдома

Мова є важливою не лише в дитячому закладі освіти, але й у повсякденному сімейному житті.

Мова повсюди

Мовні навички Вашої дитини зростають з кожним днем і зміцнюються завдяки активному слуханню та мовленню. Залучайте дитину до повсякденних занять (наприклад, спільне приготування їжі, покупки тощо) і супроводжуйте їх усно.

Щоденні розмови з дитиною надзвичайно важливі:

Розкажіть дитині про

...свою роботу

...життєві події

...запланований розпорядок дня

... Ваші почуття.

Існує незліченна кількість ситуацій і моментів, коли Ви можете розмовляти зі своєю дитиною. Дайте дитині час розповісти про свої щоденні події:

«Як сьогодні було у садку?»

«Що було сьогодні на обід?»

«У що ти сьогодні грав у саду?»

«Ви сьогодні в садку знову співали? Хочеш мені заспівати?»

«Як пройшов день народження Сімона?»

Розповідаючи з Вами, дитина поступово вчиться краще висловлюватися і може пояснити свої наміри та бажання відповідними словами.

Практична порада:

Використовуйте «коригувальний зворотний зв'язок»: краще не виправляти дитину безпосередньо у разі мовленнєвих помилок, а просто правильно повторити вимовлене речення. Це дозволить дитині почути правильне речення, яке з часом закріпиться в її пам'яті.

Дивіться разом книжки

Дитячі книжки містять інформацію, стимулюють до роздумів та обговорення, звертаються до почуттів, спонукають до уяви та творчості. Крім того, дитина здобуває важливі для вступу до школи навички.

Під час перегляду книг та читання важливо,

- щоб це приносило радість дітям і дорослим.

- щоб Ваша дитина могла висловити власні спостереження щодо малюнків та змісту оповідання.

Це називається діалогічним переглядом книжок з картинками.

Практична порада:

Німецькі книжки з картинками, у яких мало тексту або зовсім немає тексту, добре підходять для того, щоб разом з дитиною розглядати картинки та описувати їх рідною мовою (напр., так звана Вімельбух, нім. *Wimmelbilderbuch*). Книжки з картинками можна взяти в бібліотеках та дитячих садках. Крім того, земля Штирія пропонує платформу з багатьма порадами щодо книжок.

Дуже важливі для розвитку мовних навичок також пісні, пальчикові ігри та віршики. Вони розважають дітей і водночас несвідомо сприяють розвитку навичок Вашої дитини.

Цифрові засоби комунікації не замінюють розмовну мову!

Надмірне споживання цифрових засобів комунікації (телебачення, відео з планшета, смартфона, ...) не сприяє розвитку мови Вашої дитини. Діти дізнаються набагато більше завдяки безпосереднім розмовам з Вами та іншими людьми.

„Мова – це ключ до світу“

Вільгельм фон Гумбольдт

Джерела:

Boeckmann, Klaus-Börge/ Lins, Sabina/ Orlovsky, Sarah/ Wondraczek, Ines (2011): Mehrsprachigkeit in den Kindergärten. Methodisches Handbuch für die Sprachvermittlung. Wien: Amt der Niederösterreichischen Landesregierung/ Regionaler Entwicklungsverband Industrieviertel-Projektmanagement.

Ulich, Michaela (k.A.): Wie lernt mein Kind 2 Sprachen, Deutsch und die Familiensprache? München: Staatsinstitut für Frühpädagogik-IFP München. Online verfügbar unter: https://www.ifp.bayern.de/imperia/md/content/stmas/ifp/elternbrief_deutsch.pdf [17.7.2020].

Charlotte Bühler Institut im Auftrag der Ämter der Landesregierungen der österreichischen Bundesländer, Magistrat der Stadt Wien & Unterrichtsministerium für Unterricht, Kunst und Kultur (2009a): Bildungsplan-Anteil zur sprachlichen Förderung in elementaren Bildungseinrichtungen. Aktualisierte Version. Wien: BMUKK